

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce v právní věci stěžovatele **J. K.**, zastoupeného JUDr. Stanislavem Pavelkou, advokátem se sídlem v Praze 3, Libická 1832/5, za účasti **Ministerstva dopravy**, se sídlem v Praze 1, nábreží Ludvíka Svobody 12, v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 7. 2006, č. j. 2 Cad 17/2005 – 88,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 7. 2006, č. j. 2 Cad 17/2005 – 88, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í:

Městský soud v Praze usnesením ze dne 27. 7. 2006, č. j. 2 Cad 17/2005 – 88 rozhodl, že se stěžovatel neosvobozuje od placení soudního poplatku za kasační stížnost, kterou se stěžovatel domáhá zrušení rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 3. 2006, č. j. 2 Ca 17/2005 – 56. V odůvodnění usnesení městský soud uvedl, že s ohledem na skutečnosti, které stěžovatel nesdělil, i když na ně byl dotázán, má soud za to, že nedoložil, že nemá dostatečné prostředky k zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost. Stěžovatel neuvedl, zda požádal o úpravu výživného mezi manžely podle ust. § 91 odst. 2 zákona č. 94/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rodině“) a také neuvedl, který soud rozhodoval o jeho vyživovací povinnosti k nezletilým dětem po dobu trvání manželství a z jakých příjmů rodičů při stanovení vyživovací povinnosti vycházel. Městský soud odkázal na ust. § 36 odst. 3 s. ř. s., kde je pro osvobození od soudních poplatků především stanovena podmínka doložení nedispozice s dostatečnými finančními prostředky. Pokud se týká rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ve věci osvobození od soudních poplatků, na které stěžovatel poukázal, odkázal městský soud na ust. § 50 odst. 2 s. ř. s. (správně § 52 odst. 2 s. ř. s.), podle kterého je soud vázán rozhodnutím soudu o tom, že byl spáchán trestný čin

a kdo jej spáchal, jakož i rozhodnutím soudu o osobním stavu. O jiných otázkách si soud učiní úsudek sám. V daném případě tedy není městský soud rozhodující ve správním soudnictví vázán rozhodnutím Vrchního soudu v Praze ve věci osvobození od soudních poplatků v občanském soudním řízení.

Proti tomuto usnesení podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. V kasační stížnosti namítal, že městský soud zamítl jeho žádost o osvobození od soudního poplatku za kasační stížnost z čistě formálních důvodů. Soud tvrdí, že mu stěžovatel nesdělil veškeré požadované informace, ale o tyto informace soud nepožádal a návrh rovnou zamítl. Choval se tak vysloveně formalisticky se snahou zabránit základním právům stěžovatele na spravedlivý proces a podání kasační stížnosti. Stěžovatel si toto jednání vykládá tak, že městský soud nechce, aby jeho rozhodnutí bylo napadeno a řešeno Nejvyšším správním soudem. Paradoxní a v rozporu s právy stěžovatele je skutečnost, že stejný soud rozhoduje o osvobození od poplatků za kasační stížnost, která směřuje proti jeho vlastnímu rozhodnutí. To může vést ke zneužití pravomoci i bránění spravedlnosti a právu, zejména v situaci, kdy se poměry stěžovatele nezměnily, tyto soud zkoumal před jednáním o žalobě a uznal je dostatečnými pro osvobození od soudních poplatků a po vydání rozsudku a jeho napadení již dostatečné pro osvobození od poplatků nebyly. Nejde tedy o neuvedení některých údajů, ale o nevoli soudu připustit stížnost proti svému rozhodnutí. Porušeno je právo stěžovatele na spravedlivý proces a na stejné postavení účastníků řízení. Stěžovatel je nemajetný, bez zaměstnání, na jeho majetek byl v roce 1998 prohlášen konkurs, má vyživovací povinnost vůči dětem, je v rozvodovém řízení, jež vede Obvodní soud pro Prahu 9. S manželkou již několik let nežije, výživné manžela řeší podanou žalobou k témuž soudu, která je vedena pod sp. zn. 9 C 166/2006. O dětech a výživném rozhodoval rovněž Obvodní soud pro Prahu 9 v návaznosti na odvolací Městský soud v Praze. Při stanovení výživného vycházel soud u stěžovatele z jeho vzdělání a možného zaměstnání jako prodáváče, tedy z celostátního průměru, u matky dětí pak z toho, že tato byla na mateřské dovolené a do práce nastoupila až v září 2005, kdy údajně pobírá mzdu 10 000 Kč měsíčně. Z uvedeného je zřejmé, že stěžovatel nemá dostatečné prostředky na zaplacení soudního poplatku a měl být tedy od povinnosti platby osvobozen. Zamítnutí žádosti o osvobození je v rozporu s doloženými možnostmi a majetkem stěžovatele a jde o zvlášť rozhodovacího soudu. Proto stěžovatel navrhl, aby napadené usnesení bylo zrušeno a věc vrácena městskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené usnesení v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti a přitom shledal vadu uvedenou v odst. 3 citovaného ustanovení, k níž musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel v řízení o žalobě ze dne 6. 9. 2005 požádal o osvobození od soudních poplatků. Tuto žádost odůvodnil nedostatkem jakéhokoli majetku. Městský soud poté zaslal stěžovateli tiskopis vzor 060 – Potvrzení o osobních, výdělkových a majetkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků (dále jen „potvrzení“) s výzvou, aby jej řádným způsobem vyplnil a zaslal zpět. Na základě stěžovatelem vyplněného potvrzení vydal městský soud dne 20. 10. 2005 usnesení č. j. 2 Ca 17/2005 - 32 kterým rozhodl o přiznání osvobození od soudních poplatků stěžovateli v plném rozsahu. Následně rozsudkem ze dne 8. 3. 2006, č. j. 2 Ca 17/2005 - 56 byla žaloba stěžovatele zamítnuta. Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel kasační stížnost. Na výzvu městského soudu k zaplacení soudního poplatku ve výši 3000 Kč reagoval stěžovatel žádostí o osvobození od soudních poplatků, v níž mimo jiné uvedl, že se jeho

situace nezměnila a že mu jeho majetkové poměry nedovolují uhradit soudní poplatek, přičemž odkázal na předchozí rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků pro řízení o žalobě. Městský soud poté vyzval stěžovatele k vyplnění potvrzení a požádal o sdělení výše částky obvyklého příjmu vyloučené z konkurzní podstaty, dále o sdělení, který soud rozhodoval o jeho vyživovací povinnosti k nezletilým dětem, z jakých příjmů rodičů vycházel a také o sdělení, zda se obrátil na soud v záležitosti stanovení vyživovací povinnosti mezi manžely podle ust. § 91 odst. 2 zákona o rodině. Dne 26. 6. 2006 zaslal stěžovatel soudu potvrzení, které vyplnil v podstatě shodně jako v případě řízení o žalobě a připojil také obdobný přípis. Na základě toho vydal městský soud napadené usnesení.

V daném případě tak městský soud na základě stejných skutkových zjištění nejprve stěžovatele pro řízení o žalobě osvobodil od soudních poplatků, zatímco o osvobození od poplatků pro řízení o kasační stížnosti rozhodl zcela opačně. Takový postup by byl podle Nejvyššího správního soudu v souladu se zákonem jen v případě, že by usnesení o neosvobození od soudních poplatků městský soud řádně odůvodnil a v rámci tohoto odůvodnění se vypořádal také s otázkou zásadní změny v hodnocení podmínek pro osvobození od soudních poplatků. Takto však městský soud nepostupoval a dva zcela srovnatelné případy posoudil městský soud odlišně. V prvním případě bez odůvodnění, (v souladu s ustanovením § 55 odst. 4 s. ř. s.) a v případě druhém s odůvodněním velmi kusým, že stěžovatel nesdělil soudu některé skutečnosti, na které byl tázan, přičemž se jednalo o skutečnosti, které v případě prvního rozhodnutí neznal. Městský soud neuvedl, proč považuje skutečnosti, které stěžovatel nedoložil, za natolik významné, aby odůvodnily zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků. Napadené usnesení tedy neobsahuje logickou úvahu o tom, jak soud k výše uvedenému závěru dospěl, a je proto nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

Vzhledem k předchozímu rozhodnutí o osvobození stěžovatele od soudních poplatků pro řízení o žalobě městský soud svým postupem porušil jeden ze základních principů právního státu, kterým je předvídatelnost rozhodování státních orgánů, včetně orgánů moci soudní, a s ním související princip právní jistoty mající v konečném důsledku dopady i na princip rovnosti účastníků soudního řízení. Princip předvídatelnosti rozhodování v podstatě znamená, že účastníci právních vztahů mohou legitimně očekávat, že státní orgány budou ve skutkově a právně srovnatelných případech rozhodovat, ve svém celkovém vyznění, stejně. Pouze takový postup respektuje právní jistotu a nelze opomíjet, že pouze jeho důsledné dodržování se významně pozitivně projevuje i v rámci celkového nazírání společnosti na význam a roli práva. Naopak postoj státního orgánu, který se vyznačuje zásadní odlišností přístupu k projednávaným věcem, svojí podstatou identickým, tomuto základnímu principu právního státu hrubě odporuje (viz nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 470/97, Sbírka nálezů a usnesení, sv. 16, str. 203 a násl.).

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadené usnesení městského soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.), a proto podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. napadené usnesení městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž je tento soud podle odst. 3 citovaného ustanovení vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku. O věci bylo rozhodnuto bez jednání postupem podle § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení z důvodu nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů, nezabýval se již námitkami, které uvedl

stěžovatel v kasační stížnosti, neboť takto by mohl postupovat pouze v případě, že napadené rozhodnutí by bylo přezkoumatelné.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. dubna 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu